

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii privind modificarea
Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008
(proiectul consolidat de lege de modificare a Codului contravențional)

1. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul Legii privind modificarea Codului contravențional al Republicii Moldova nr. 218/2008 (în continuare – *Codul contravențional*) este elaborat de Ministerul Justiției urmare a propunerilor prezentate de către ministere și autoritățile administrative centrale. Scopul proiectului fiind contracararea unor fenomene îndreptate spre încălcarea unor drepturi constituționale ale persoanei fizice, atentarea la sănătatea populației și a persoanei, precum și spre atentarea la ordinea și securitatea publică. Totodată, proiectul urmărește concretizări și concordări de norme juridice în limita cadrului juridic național/internațional, precum și majorări de sancțiuni orientate spre atingerea scopurilor prevăzute de art. 2 din *Codul contravențional*, iar conținutul acestuia urmând a fi relevat mai jos.

2. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul consolidat de lege pentru modificarea *Codului contravențional* își propune operarea următoarelor modificări:

Articolul 18 - Prevederile art. 18 din *Codul contravențional* sunt ajustate pentru a reglementa proporțiile și daunele, în vederea racordării și delimitării clare a acestora de prevederile similare ale *Codului penal al Republicii Moldova nr. 985/2002* (în continuare – *Codul penal*). Astfel, se clarifică elementul subiectiv al componenței de contravenție prin excluderea prevederilor imprevizibile, concomitent clarificarea obiectului și laturii obiective, elemente indispensabile ale componenței de contravenție. Așadar, destinatarul normei juridice va avea certitudinea că încălcarea intenționată sau din imprudență a legislației contravenționale va genera atragerea sa la răspundere, fiind clarificate limitele daunelor și proporțiilor. La determinarea caracterului considerabil sau esențial al daunei în cadrul unui proces contravențional se va lua drept indicator valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, indiferent de proporții. Menționăm că prevederi similare sunt stabilite și de *Codul penal*.

Articolul 19 – Se completează cu prevederi ce privesc cauzele care înlătură caracterul contravențional al faptei și răspunderea contravențională, în acord cu prevederi similare ale *Codului penal*, fiind inclusă executarea ordinului sau dispoziției superiorului.

Articolul 20¹ – Constă în completarea *Codului contravențional* cu prevederi ce reglementează una din cauzele de înlăturare a caracterului contravențional al faptei și anume executarea ordinului sau dispoziției superiorului. În acest sens, nu va constitui contravenție fapta prevăzută de legea contravențională, săvârșită de persoană în vederea executării unui ordin sau dispoziții a superiorului, care sunt obligatorii pentru aceasta, dacă ordinul sau dispoziția nu sunt vădit ilegale și dacă persoana care le-a executat nu a știut că ordinul sau dispoziția sunt ilegale. Astfel răspunderii contravenționale pentru fapta săvârșită este supusă persoana care a emis ordinul sau dispoziția ilegală. Totodată, persoana care cu bună știință în

mod intenționat a comis contravenția în vederea executării ordinului sau dispoziției vădit ilegale ale superiorului său răspunde contravențional în temeuri generale, caracterul contravențional al faptei nefiind înlăturat.

Având în vedere specificul executării unui ordin în cazul raporturilor de subordonare, pentru a fi tras la răspundere contravențională, inferiorul trebuie să cunoască caracterul ilegal al ordinului, care poate fi dedus din incompetența persoanei care a emis ordinul, din nerespectarea formei acestuia, din dispunerea cauzării anumitor prejudicii care sunt inadmisibile.

În privința ordinului dat de către superior, este instituită prezumția că acesta este legal până în momentul apariției anumitor dubii. Aceste ordine sunt obligatorii de a fi îndeplinite de către adresanți.

Introducerea executării ordinului sau dispoziției superiorului în calitate de cauză care înlătură caracterul contravențional al faptei în legislația contravențională contribuie efectiv la consolidarea disciplinei în orice sferă a vieții. Cauza dată de înlăturare a caracterului contravențional al faptei instituie un garant veritabil al funcționării legale a tuturor organelor și instituțiilor, crește autoritatea superiorului și legitimitatea ordinelor sau dispozițiilor sale, dar și conferă o siguranță executanților acestora. A se vedea și art. 40¹ din *Codul penal* care are aceeași abordare.

Articolul 44¹ și 399 – Modificarea de la acest articol are drept scop corectarea unei erori tehnice din textul *Codului contravențional*, or faptele care constituie contravenții și sancțiunile pentru acestea își au sediul materiei în cartea întâi a codului și nu în cartea a doua așa cum prevede la moment art. 44¹ alin. (1).

Articolul 54 - Prezentele proiect de lege propune abrogarea alin. (3) în scopul aducerii în conformitate a prevederilor naționale cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (în continuare – *Curtea europeană*). Astfel, în *Hotărârea Mașaev c. Moldova* (nr. 6303/05, 12 mai 2009) *Curtea europeană* a constatat încălcarea art. 9 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (în continuare - *Convenția*), ca urmare a ingerinței în dreptul reclamantului la libertatea de religie, prin amenda aplicată acestuia în anul 2004, în baza Codului cu privire la contravențiile administrative, pentru practicarea, într-un local privat și împreună cu un grup de alți musulmani, a religiei islamice, care la acel moment nu era înregistrată în Republica Moldova.

Curtea europeană a notat că orice persoană care manifesta o religie nerecunoscută în conformitate cu Legea despre culte, în vigoare la acel moment, era în mod automat pasibilă de a fi sancționată în conformitate cu prevederile art. 200 alin. (3) din Codul cu privire la contravențiile administrative. Curtea a considerat că ingerința în dreptul la libertatea de religie, prevăzută la acel articol, nu corespundea unei necesități sociale stringente, nefiind, astfel, necesară într-o societate democratică. Curtea a constatat că sancționarea persoanelor fizice aparținând unui cult religios neînregistrat pentru că s-ar fi rugat sau și-ar fi manifestat într-un alt mod convingerile lor religioase a fost incompatibilă cu *Convenția*. Admiterea contrariului ar echivala cu excluderea convingerilor religioase minoritare care nu sunt în mod oficial înregistrate de către autoritățile naționale și, prin urmare, ar echivala cu recunoașterea faptului că Statul poate să dicteze ce trebuie să creadă o persoană.

Curtea a reiterat că, în modul garantat de către art. 9 din *Convenție*, libertatea de

gândire, conștiință și religie este unul dintre fundamentele unei „societăți democratice” în sensul Convenției (a se vedea *Kokkinakis c. Grecia*, din 25 mai 1993, § 31, Seria A nr. 260-A). În timp ce libertatea religiei este, în primul rând, o chestiune de conștiință individuală, în același timp aceasta implică, *inter alia*, libertatea de „a-și manifesta religia”, care, potrivit art. 9 din *Convenție*, nu este exercitabilă doar în cadrul unui colectiv, „în public” și în cercul celor ai căror religie o împărtășește persoana, ci și „în singurătate” și „în privat”. Caracterul fundamental al drepturilor garantate de către art. 9 § 1 din *Convenție* este, de asemenea, reflectat în textul paragrafului care prevede limitările acestora. Spre deosebire de § 2 din articolele 8, 10 și 11 din *Convenție*, care cuprind toate drepturile menționate în primele paragrafe ale acestora, art. 9 din *Convenție* se referă doar la „libertatea de a-și manifesta religia sau credința”. Într-un asemenea mod, se recunoaște că în societățile democratice, în care coexistă mai multe religii în cadrul aceleiași colectivități, poate fi necesară impunerea unor restricții acestei libertăți pentru a concilia interesele diverselor grupuri și de a asigura respectarea fiecărei credințe (a se vedea *Kokkinakis c. Grecia*, pre-citată, § 33). În același timp, se accentuează importanța fundamentală a dreptului la libertatea gândirii, a conștiinței și a religiei, precum și faptul că Statul nu poate dicta ce să creadă o persoană și nu poate lua măsuri coercitive pentru a-l face să-și schimbe credințele. Potrivit jurisprudenței sale stabilite, Curtea lasă Statelor-părți la *Convenție* o anumită marjă de apreciere pentru a decide dacă este necesară o anumită ingerință și în ce măsură, dar care să fie în concordanță cu respectarea atât a legislației naționale pertinente, cât și a jurisprudenței *Curții europene*, sarcină căreia este de stabili dacă măsurile luate la nivel național sunt proporționale și justificate în principiu.

Curtea europeană a notat că – indiscutabil – sancțiunea aplicată reclamantului doar pentru că s-a rugat în incinta unui local privat a constituit o ingerință în dreptul său la libertatea religiei. *Curtea europeană* a putut să accepte că ingerința fusese prevăzută de lege (art. 200 § 3 din Codul cu privire la contravențiile administrative din 29 martie 1985, în vigoare la momentul evenimentelor) și urmărise scopul de a menține ordinea publică, însă autoritățile au trebuit să analizeze dacă ingerința era necesară într-o societate democratică. *Curtea europeană* a remarcat că orice persoană care practica o religie nerecunoscută de legea națională cu privire la culte este în mod automat pasibilă de a fi pedepsită potrivit prevederilor art. 200 § 3 din Codul cu privire la contravențiile administrative, în vigoare la momentul evenimentelor. *Curtea europeană* nu a contestat prerogativele statului de stabili o exigență de înregistrare a cultelor religioase într-un mod compatibil cu articolele 9 și 11 din *Convenție*, însă ea nu a considerat că sancționarea unor indivizi aparținând unui cult religios neînregistrat pentru interpretarea unor rugăciuni pentru alte manifestări ale credințelor religioase ar fi fost compatibilă cu prevederile *Convenției*. Astfel, *Curtea europeană* a hotărât că a avut loc o încălcare a Articolului 9 din *Convenție*.

Art. 54 alin. (3) din *Codul contravențional* prevede că exercitarea, în numele unui cult religios ori în nume propriu, a unor practici și ritualuri care contravin *Legii nr. 125/2007 privind libertatea de conștiință, de gândire și de religie* se sancționează cu amendă de la 12 la 18 unități convenționale. Astfel, aceste prevederi, rămase practic neschimbate, vin în contradicție cu jurisprudența *Curții europene* și pot genera, eventual, constatarea unor încălcări similare ale *Convenției* pe viitor. Din raționamentele redată *supra*, prezentul proiect propune abrogarea alin. (3) din art. 54 din *Codul contravențional*.

Articolul 76¹ – În urma declarării neconstituționale a limitei minime a sancțiunii contravenționale de către Curtea Constituțională prin *Hotărârea nr. 18/2020 privind controlul constituționalității articolului 76¹ alin. (1) din Codul contravențional (nerespectarea măsurilor de profilaxie, prevenire și/sau combatere a bolilor epidemice, dacă aceasta a pus în pericol sănătatea publică* se propune modificarea sancțiunii pentru nerespectarea măsurilor de profilaxie, prevenire și/sau combatere a bolilor epidemice, dacă aceasta a pus în pericol sănătatea publică atât de către persoanele fizice cât și de cele juridice.

Cu referire la stabilirea sancțiunii contravenționale sub formă de amendă la art. 76¹ din *Codul contravențional*, Curtea Constituțională a statuat:

„108. Curtea reamintește, cu titlu preliminar, că incriminarea faptelor, stabilirea pedepsei pentru acestea, precum și regimul executării acestora țin de competența Parlamentului și se bazează pe rațiuni de politică penală. Parlamentul posedă, în acest sens, o marjă de discreție, în măsura în care nu afectează de o manieră nejustificată drepturile fundamentale ale persoanei și respectă principiile constituționale (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 49 din 31 mai 2018, § 29; DCC nr. 88 din 12 septembrie 2019, § 19, DCC nr. 54 din 2 iunie 2020, § 28). Totuși, această marjă de discreție a legislatorului nu trebuie să afecteze principiul proporționalității sancțiunii aplicate prin raportare la fapta contravențională și la circumstanțele cazului. Parlamentul trebuie să estimeze, *in abstracto*, în funcție de o serie de criterii, printre care și frecvența fenomenului infracțional sau gradul de pericol social al acestuia, care sunt limitele de pedeapsă potrivite (DCC nr. 124 din 25 noiembrie 2019, § 22).

109. Curtea reiterează că legislatorul nu poate reglementa o sancțiune astfel încât să lipsească instanța de judecată de posibilitatea de a o individualiza în mod efectiv și rezonabil. Curtea menționează că limitarea rolului instanței de judecată lipsește de substanță garanțiile dreptului la un proces echitabil, consacrat de articolele 20 din Constituție și 6 din Convenția Europeană (HCC nr. 5 din 6 martie 2018, § 70).

110. Sub acest aspect, Curtea reține că **nu doar pedeapsa fixă stabilită de către legislator, dar și diferența relativ mică dintre limita minimă și maximă a sancțiunii sunt de natură să afecteze în funcție de fapta prejudiciabilă și de multitudinea modalităților factuale de comitere a acesteia, dreptul la un proces echitabil, prin restrângerea competenței instanței de judecată de a exercita un control de jurisdicție deplină în privința individualizării și oportunității sancțiunii.**

111. Așadar, Curtea constată că, în cazul persoanei fizice, diferența dintre limita minimă de 450 unități convenționale și limita maximă de 500 unități convenționale nu îi acordă instanței de judecată posibilitatea de a aprecia proporționalitatea sancțiunii aplicate prin raportare la fapta contravențională și la circumstanțele cazului, astfel încât să existe un echilibru corect între scopul legii contravenționale și mijloace, iar mijloacele utilizate să nu restrângă drepturile persoanei mai mult decât este necesar pentru a atinge aceste scopuri.”

În acest context, prezentul proiect de lege își propune să ajusteze prevederile art. 76¹ pentru a le aduce în concordanță cu prevederile HCC nr. 18/2020. Având în vedere constatările Curții constituționale asupra prevederilor sancțiunii de la alin. (1), considerăm necesară modificarea și sancțiunii contravenționale sub formă de amendă și de la alin. (2) al aceluiași articol. Considerăm că în versiunea propusă de prezentul proiect de lege agentul constator dispune de o largă marjă de discreție ceea ce îi permite ca la aplicarea amenzii să individualizeze sancțiunea contravențională în funcție de circumstanțele fiecărui caz.

Articolul 113 și 146 – Modificarea operată la art. 113 alin. (5) își găsește raționamentul în protecția mediului înconjurător de consecințele nefaste pe care le reprezintă

deversarea apelor uzate neepurate care provin atât din activități casnice, dar mai important din activități non-casnice. În acest scop modificarea în cauză încearcă să responsabilizeze persoanele fizice și juridice din a căror activitate rezultă evacuarea unor cantități de apă poluată și neepurată care este deversată în mod ilegal pe terenuri, indiferent de modul de folosință a acestora sau în rețeaua publică de canalizare care nu poate face față unei cantități mari de apă neepurată în prealabil.

Contravenția de la art. 146 din *Codul contravențional* se referă la neexecutarea unei obligații pe care o are persoana fizică sau juridică de a utiliza instalațiile de purificare și control a apelor evacuate ca acestea să nu depășească limitele maxime admisibile de poluanți. Obiectul juridic nu-l constituie evacuarea în sine a apelor poluate, dar neexecutarea unei obligații legale de utilizare a utilajelor destinate purificării apelor.

Evacuarea apelor poluate cu o concentrație peste limita admisibilă de poluanți se include la art. 133 alin. (5) din *Codul contravențional*.

Articolul 126¹ – Modificarea dată se referă la ajustarea prevederilor *Codului contravențional* la cadrul normativ special și anume la prevederile art. 22 din *Legea nr. 221/2007 privind activitatea sanitară veterinară*, pentru ca norma contravențională să corespundă principiului clarității.

Articolul 128 – Completarea art. 128 cu alin. (3) survine în urma modificării Anexei nr. 3 din *Hotărârea Guvernului nr. 1368/2016 cu privire la aprobarea unor norme sanitare veterinare*, astfel încât încălcarea prevederilor actelor normative privind cerințele de biosecuritate indispensabile profilaxiei și controlului pestei porcine africane la mistreți va fi sancționată contravențional.

Articolele 130 și 131 – Modificarea de la articolele 130 și 131 vine în contextul în care *Legea apiculturii nr. 70/2006* utilizează noțiunea de *stupină* și nu de *prisacă* așa cum prevede la moment *Codul contravențional*. Astfel, modificarea are drept scop ajustarea legii contravenționale cu legislația specială în vederea utilizării unei terminologii uniforme.

Articolul 142 – Modificarea de la art. 142 alin. (2) din *Codul contravențional* constă în prevederea unei noi modalități de realizare a laturii obiective a contravenției, astfel că va fi pasibilă de răspundere contravențională persoana care comercializează sau pune în alt mod în circulație produse lemnoase fără acte de proveniență.

Articolul 154 – În principal modificările dedicate art. 154 se referă la ajustarea *Codului contravențional* prevederilor *Legii privind deșeurile nr. 209/2016*. De aceea, art. 154 a fost completat cu unele prevederi care erau neacoperite din punct de vedere juridic, astfel că una din obligațiile de colectare, păstrare, transport, depozitare, etc a deșeurilor se extind și asupra biodeșeurilor, deșeurilor municipale și de altă natură. Prin *biodeșuri* înțelegem *deșuri biodegradabile provenite din grădini și parcuri, deșuri alimentare sau cele provenite din bucătăriile gospodăriilor private, restaurantelor, firmelor de catering sau din magazine de vânzare cu amănuntul și care sînt compatibile cu deșeurile provenite de la întreprinderile de prelucrare a produselor alimentare. Deșeurile municipale se refă la deșuri provenite din gospodărie și deșeurile similare care provin din activități comerciale, industriale și administrative, menționate la poziția 20 din Lista deșeurilor, aprobată de Guvern.*

Nu în ultimul rând proiectul de lege prevede completarea art. 154 din *Codul contravențional* cu prevederi noi acestea se referă în special la modul de gestionare a

deșeurilor periculoase. Deșeurile periculoase poartă următoarele caracteristici: sunt explozive, oxidante, inflamabile, iritante sau provoacă leziuni oculare, toxice, cancerigene, corozive, infecțioase, toxice pentru reproducere, mutagene, sensibilizante, degajatoare de gaze cu toxicitate acută, ecotoxice. Având în vedere proprietățile periculoase ale deșeurilor care se înscriu în această categorie persoana juridică are obligația ca la gestionarea acestora să respecte niște cerințe minime cum ar fi etichetarea și ambalarea deșeurilor periculoase așa cum prevede art. 22 din *Legea nr. 209/2016*. Pentru nerespectarea interdicției de amestecarea a deșeurilor periculoase cu alte categorii de deșeuri periculoase sau cu alte deșeuri așa cum stabilește *Legea nr. 209/2016* la art. 21 de asemenea urmează să intervină răspunderea contravențională.

Responsabilitatea extinsă a producătorului (REP) reprezintă totalitatea obligațiilor producătorului pentru recuperarea, valorificarea și reciclarea produselor scoase din uz. În acest sens, *Legea nr. 209/2016* stabilește obligația producătorilor de a colecta, valorifica, recicla și elimina produsele pe care aceștia le-au pus pe piață și care au devenit deșeuri. Activitățile pentru aplicarea responsabilității extinse a producătorului presupun măsurile de acceptare a produselor returnate și a deșeurilor rezultate din utilizarea produselor respective. În principiu, responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă o politică de mediu, a cărui scop este responsabilizarea producătorului pentru produsul său până după consumul produsului respectiv. Având în vedere importanța abordării unei politici de mediu puternice, mai ales în contextul în care la nivelul Uniunii Europene responsabilitatea extinsă a producătorului reprezintă un principiu fundamental al gestionării deșeurilor, se propune completarea art. 154 *Codul contravențional* din cu alin. (13) care va constitui temei de răspundere juridică pentru încălcarea obligațiilor ce le revin producătorilor și distribuitorilor de produse supuse reglementărilor de responsabilitate extinsă a producătorilor stabilite de *Legea nr. 209/2016* la art. 12 alin. (5)-(7).

Autorizația de mediu pentru gestionarea deșeurilor este actul permisiv emis de autoritatea administrativă din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, prin care se permite desfășurarea activităților de gestionare a deșeurilor, iar în lipsa acesteia urmează să intervină răspunderea contravențională conform prevederii propuse prin prezentul proiect de lege de la art. 154 alin. (14) din *Codul contravențional*.

Articolul 157 – Având în vedere prevederile de la lit. i) alin. (2) art. 8 al *Legii grădinilor zoologice nr. 136/2007*, conform cărora organizarea de activități competitive de tipul luptelor de animale atât în incintă, cât și în afara grădinilor zoologice constituie contravenție, art. 157 se completează cu alin. (11) care va sancționa aceste practici ilegale.

De asemenea, modificarea de la art. 157 alin. (2) și (3) vizează și ajustarea cadrului legal în vederea asigurării clarității legii contravenționale, având în vedere prevederile art. 222¹ (*Cruzimea față de animale*) din *Codul penal*. În aceste circumstanțe se propune a ajusta art. 157 din *Codul contravențional* fiind modificat alin. (2) care va prevedea, că va constitui contravenție fapta de aplicare intenționată a acțiunilor ce provoacă durere sau suferință animalelor, dacă aceasta nu constituie infracțiune, adică fapta de la art. 222¹ din *Codul penal*.

Modificarea de la alin. (3), constă în stabilirea limitelor dintre fapta ce poartă un caracter contravențional de caracterul infracțional al acesteia. Astfel, art. 157 alin. (3) va institui răspunderea contravențională pentru încălcarea cerințelor privind întreținerea

animalelor, reglementate de legislația sanitar-veterinară, fapt ce poate periclita viața ori sănătatea acestora și aplicarea intenționată a acțiunilor ce provoacă dureri sau suferință animalelor, dacă fapta nu constituie infracțiune *care au cauzat vătămarea sănătății animalului*. Urmând ca, tratarea cu cruzime sau torturarea animalelor care a cauzat mutilarea ori moartea acestora va fi pasibilă de pedeapsă penală.

Articolul 159 – Modificarea propusă la art. 159 din *Codul contravențional* constă în completarea acestuia cu un alineat nou, alin. (4¹), care va institui răspunderea contravențională pentru omisiunea de a lua măsuri privind protecția rețelelor de gaze naturale care are ca efect reducerea fiabilității furnizării de gaze naturale și/sau prin care sunt puse în pericol persoanele, bunurile ori mediul. În acest sens, *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale* stabilesc măsurile necesare protecției rețelelor de gaze naturale de exemplu interdicțiile de la art. 79 din legea menționată.

Articolul 162 – Se propune a fi expus într-o redacție nouă, care va reglementa separat în funcție de forma de vinovăție (intenție sau neintenționat) provocarea unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți. Alin. (1) va reglementa forma intenționată, iar alin. (2) din art. 162 - forma neintenționată de vinovăție, pentru provocarea unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți.

Art. 162 la moment stabilește răspunderea contravențională pentru provocarea intenționată a unui deranjament în rețelele electrice cu tensiune până la 1000 de volți (la liniile aeriene, subterane și subacvatice de transport de energie electrică, la instalațiile de racord și de distribuție), având drept urmare o pană de curent în asigurarea consumatorilor cu energie electrică. Necesitatea operării unei astfel de modificări rezultă din pericolul social exercitat de obiectul material al contravenției - rețeaua electrică, acțiunile față de care sunt limitate prin lege și prevăzute expres de art. 62 din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* și în *Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 514/2002*. Respectiv, reieșind din pericolul pentru viață, sănătate și bunuri, sunt instituite obligații față de persoanele terțe, care urmează să manifeste un grad înalt de diligentă, caracterizat prin respectarea zonelor de protecție, precum și prin abținerea de la orice acțiuni, care ar avea contact direct cu rețelele electrice, sau care ar pune în pericol buna funcționare a acestora.

Corespunzător, în temeiul obligațiilor existente persoanele fizice și juridice urmează a fi sancționate inclusiv pentru crearea „din imprudenta a unui deranjament în rețelele electrice, în contextul în care acestea, chiar dacă nu își dădeau seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sau inacțiunilor sale, nu au prevăzut posibilitatea survenirii urmărilor prejudiciabile, dar trebuiau și puteau să le prevadă.

Articolul 163 - Raționamentul expunerii dispoziției art. 163 din *Codul contravențional* în redacția propusă constă în faptul că, prevederile art. 62 din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică* și conform pct. 2 din *Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 514/2002*, care prevede termenii și noțiunile utilizate în Regulament, precum și distanța zonelor de protecție a liniilor electrice, reieșind din capacitatea și tensiunea, componența, modul de construire și locul de amplasare a lor. Astfel, din conținutul normelor citate supra reiese clar că ele poartă un caracter preventiv, prin care legiuitorul a dorit să preîntâmpine survenirea unor consecințe mult mai grave în rezultatul

nerespectării prevederilor Regulamentului cu privire la protecția rețelelor electrice.

Luând în considerare gradul de pericol sporit și consecințele grave care pot surveni în rezultatul încălcării zonelor de protecție a rețelelor electrice, componența contravenției prevăzute de art. 163 din *Codul contravențional* trebuie să fie formală, adică să permită sancționarea persoanelor vinovate doar pentru încălcarea zonelor de protecție, stabilite prin pct. 2 din Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, care creează pericolul unei pene de curent, etc., fără să fie condiționată atragerea la răspunderea contravențională de survenirea consecințelor (crearea unei pene de curent și altor urmări prevăzute de articol).

Necesitatea operării modificării solicitate rezultă însăși din scopul legii contravenționale - prevenirea săvârșirii de noi contravenții sau fapte ilicite.

Cu toate acestea, prin norma existentă la moment, răspunderea contravențională poate surveni doar după cumularea unui șir de urmări prejudiciabile, care pot avea urmări grave (punerea în pericol a vieților omenești, soldată cu cauzarea leziunilor corporale sau decesul persoanelor, etc.) și de cele mai multe ori sunt greu de atins.

Suplimentar, prin formularea dispoziției art. 163 din *Codul contravențional* în redacția actuală practic devine inaplicabil Regulamentul cu privire la protecția rețelelor electrice, care nu produce efecte juridice pentru cei care îl încalcă. Or, aplicarea sancțiunii contravenționale pentru încălcarea prevederilor Regulamentului menționat, după cum am menționat supra este condiționată de survenirea consecințelor (dacă a condus la crearea unei pene de curent, la perturbarea funcționării normale a rețelelor electrice, la deteriorarea rețelelor electrice, la provocarea unor avarii, incendii, accidente, având drept urmare punerea în pericol a vieții oamenilor sau cauzarea de daune, etc.). fapt care este inadmisibil.

Articolul 165 – Una din modificările propuse la art. 165 constă în completarea articolului cu sintagma „și/sau la instalațiile operatorului aflate pe proprietatea consumatorului final”. Această propunere are drept scop, asigurarea unui mecanism de sancționare a consumatorilor finali, care nu asigură accesul nu doar la echipamentele de măsurare, dar și la instalațiile operatorilor, care se află pe proprietatea acestuia.

Aceste obligații sunt indicate expres în legile speciale, care la moment nu sunt acoperite de forța de constrângere a statului, cum ar fi: - art. 64 lit. e) din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*, care prevede că consumatorul final are obligația să asigure, în conformitate cu condițiile stipulate în Regulamentul privind măsurarea energiei electrice în scopuri comerciale, acces personalului operatorului de sistem pentru controlul și pentru citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor electrice care aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final; - art. 81 lit. f) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale*, care prevede că consumatorul final are obligația să asigure, în conformitate cu condițiile stipulate în Regulamentul privind măsurarea gazelor naturale în scopuri comerciale, acces personalului operatorului de sistem pentru controlul și citirea indicațiilor echipamentului de măsurare, precum și pentru controlul, deservirea și reparația instalațiilor de gaze naturale ce aparțin operatorului de sistem și sunt amplasate pe proprietatea consumatorului final; - art. 37 alin. (2) lit. d) din *Legea nr. 92/2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenării*, care prevede că consumatorul de energie termică este obligat să permită accesul distribuitorului la instalațiile sale de utilizare a energiei termice sau la echipamentele de măsurare aflate în

folosința sa ori pe proprietatea sa pentru a verifica funcționarea și integritatea acestora, pentru a citi indicațiile echipamentului de măsurare sau pentru a deconecta instalațiile de utilizare a energiei termice în caz de neplata sau de avane.

Totodată, conform art. 83 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale*, consumatorul final poartă răspundere pentru nerespectarea obligațiilor ce îi revin în special în cazul refuzului nemotivat de a oferi acces la echipamentul de măsurare sau la instalațiile de gaze naturale ale operatorului de sistem, amplasate pe proprietatea consumatorului final.

Prevederi similare sunt indicate și la art. 66 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*.

Un argument suplimentar în susținerea propunerii înaintate, ține de cazurile practice existente, în care operatorii sistemelor de distribuție sau furnizorii au necesitatea reală de a avea acces la locul de consum (în cazul suspiciunilor rezonabile privind existența consumului fraudulos, pentru a constata consumul de energie/gaze în alte scopuri decât cele casnice, pentru verificarea eventualelor scurgeri de gaze, etc.), dar nu dispun de pârghii coercitive efective, pentru determinarea consumatorilor să asigure accesul pe proprietatea sa, conform obligației prevăzute de lege.

O altă problemă care urmează a fi soluționată prin instituirea modificărilor propuse, ține de subiectul contravenției. În redacția actuală poate fi atras la răspundere contravențională doar consumatorul final, în timp ce legile speciale instituie obligații de a asigura acces la echipament și pentru operatorii de sistem (art. 82 lit. h) din *Legea nr. 108/2016 cu privire la gazele naturale* și art. 65 lit. h) din *Legea nr. 107/2016 cu privire la energia electrică*), consumatorul final are dreptul să aibă acces la echipamentul de măsurare în cazul în care acesta este instalat pe proprietatea operatorului de sistem, să fie prezent la citirea indicațiilor, la controlul, verificarea și efectuarea constatării tehnico-științifice a echipamentului de măsurare.

Respectiv în cazul în care operatorul de sistem refuză să asigure acces consumatorului final la echipamentul de măsurare, nu există pârghii legale de a sancționa acțiunile titularului de licență. În acest context, prin modificările propuse, urmează a fi considerat ca subiect al contravenției prevăzute de art. 165 inclusiv și operatorul de sistem.

Articolul 167 - Expunerea normei respective în redacția propusă, este necesară și oportună, deoarece dispoziția art. 167 din *Codul contravențional* în redacția actuală se referă doar la cazurile de deteriorare a rețelelor termice sau a utilajelor acestora în timpul efectuării lucrărilor sau ca urmare a efectuării lucrărilor, adică din imprudență, în timp ce norma de la art. 167 din *Codul contravențional* nu cuprinde și cazurile, când rețelele termice sau utilajele acestora ar putea fi deteriorate ca urmare a unor acțiuni intenționate.

Articolul 169 - Necesitatea completării denumirii cu cuvintele „și la producerea, distribuția și/sau furnizarea energiei termice” este oportună și necesară din considerentul că în dispoziția art. 169 legiuitorul face trimitere la participanții care produc, distribuție și/sau furnizează energie termică. Completarea propusă doar va ajusta norma legală, astfel ca denumirea art.169 să fie adus în concordanță cu dispoziția acestuia.

O altă modificare propusă constă în completarea articolului cu litera q), care se referă la nerespectarea de către operatorii de sistem a prevederilor Regulamentului cu privire la

calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, a Regulamentelor cu privire la calitatea serviciilor de transport Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, și de distribuție a energiei electrice, a gazelor naturale precum și a Regulamentului cu privire indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice și a Regulamentelor cu privire la indicatorii de calitate a serviciilor de distribuție și furnizare a energiei termice Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Modificarea propusă urmează să excludă situațiile de discriminare a întreprinderilor, a căror activitate este reglementată de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în contextul în care toate acestea au obligații identice de asigurare a calității serviciilor prestate, însă la moment doar operatorul serviciului public de alimentare cu apă și canalizare este pasibil de răspundere contravențională pentru abaterile din acest sens.

Totodată, reieșind din caracterul public al serviciilor prestate, prin instituirea unui mecanism de atragere la răspundere contravențională pentru încălcarea Regulamentelor cu privire la indicatorii de calitate, se vor crea pârgii suplimentare pentru autoritatea de reglementare și control, în vederea sancționării și responsabilizării întreprinderilor energetice de a presta servicii la standardele prestabilite.

De asemenea, art. 169 se propune a fi completat cu litera s) care va reglementa încălcarea de către vânzătorii cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat, a prevederilor Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere, la calcularea prețului de comercializare cu amănuntul a produselor petroliere principale și a gazului lichefiat.

Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică este obligată prin lege să monitorizeze respectarea Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produsele petroliere de către vânzătorii cu amănuntul a produselor petroliere principale și ai gazului lichefiat, iar la depistarea încălcărilor - să constate contravenții și să încheie procese-verbale conform prevederilor *Codului contravențional*. Așadar, în lipsa unor sancțiuni contravenționale stabilite în *Codul contravențional* pentru asemenea încălcări, prevederile art. 8 alin. (1) lit. e) din *Legea nr. 461/2001 privind piața produselor petroliere* rămân a fi inaplicabile.

Articolul 171 – Modificarea art. 171 din *Codul contravențional* este necesară și oportună, deoarece dispoziția acestuia în redacția actuală se referă doar la cazurile de deteriorare a sistemului de alimentare cu apă și a sistemului de canalizare în timpul efectuării lucrărilor sau ca urmare a acțiunilor intenționate, însă nu cuprind și cazurile, când deteriorarea sistemului de alimentare cu apă și a sistemului de canalizare are loc din imprudentă, în afara efectuării lucrărilor și în proporții care nu permit calificarea acțiunilor persoanelor vinovate conform art. 197 din *Cod penal*.

Suplimentar, expunerea dispoziției art. 171 din *Codul contravențional* în redacția solicitată este necesară și în scopul unificării în toate sectoarele a acțiunilor/inacțiunilor, care conform *Codului contravențional* se consideră contravenții, precum și a modului de tratare egală a subiecților care comit contravenții cu grad prejudiciabil similar.

Articolul 177 – Una din principalele modificări propuse prin prezentul proiect de lege constau în lărgirea sferei de aplicare a art. 177 din *Codul contravențional* și în domeniul respectării planurilor de urbanism. În acest sens, se modifică titlul art. 177 din *Codul*

contravențional, alin. (1) se completează cu lit. a¹) care va constitui o încălcare a legislației și documentelor normative în urbanism și în construcții prin neasigurarea accesului public la planurile urbanistice generale ale unităților administrativ-teritoriale și la alte acte conexe.

În același context, se propune completarea art. 177 alin. (1) din *Codul contravențional* cu lit. o¹) care va institui sancțiunea contravențională pentru neafișarea panoului informativ la șantier sau necorespunderea acestuia cu prevederile actelor normative în domeniul construcțiilor, iar alin. (2) se propune a fi completat cu lit. b¹) care va stabili răspunderea contravențională pentru lipsa proiectului de organizare a executării lucrărilor de construcții, neîngrădirea șantierului de construcție, neconservarea șantierului de construcție conform proiectului, neconservarea construcțiilor avariate cu pericol de exploatare.

Articolul 183 – Modificarea art. 183 din *Codul contravențional* prin excluderea cuvintelor „și a produselor farmaceutice de uz veterinar” din tot cuprinsul articolului, are drept scop evitarea paralelismului juridic care la moment se creează cu prevederile art. 196¹ din *Codul contravențional*. În acest sens, art. 183 rămâne a fi baza juridică pentru sancționarea faptelor ce constituie contravenții în domeniul desfășurării activității cu produse de uz fitosanitare, a fertilizanților, iar activitatea economică în domeniul medicamentelor de uz veterinar este prevăzută deja în exclusivitate de art. 196¹ din *Codul contravențional*.

Menționăm că, *Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar* utilizează noțiunea de *medicamente de uz veterinar* și nu cea de *produs farmaceutic de uz veterinar* cum este în legea contravențională.

Articolul 196 – Printre modificările de substanță ale art. 196 se evidențiază cea de la alin. (4), care constă în substituirea instituției responsabile de publicarea listei bolilor epizootice declarate oficial și anume de acest lucru va fi responsabilă Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor, care are un mandat mai specific în cazul gestionării acestor tipuri de boli și nu Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului.

De asemenea, la art. 196 se modifică dispoziția alin. (13) care va consta în desfășurarea activităților de producere, depozitare, distribuție, comercializare și transport a hranei pentru animale în lipsa autorizației autorității competente și/sau cu încălcarea normelor sanitar-veterinare și/sau fără documente care să ateste calitatea, întrucât aceste activități la moment nu sunt sancționate de *Codul contravențional*. Menționăm că, Nomenclatorul actelor permissive este adoptat prin *Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător*.

În același context, art. 196 se completează cu două alineate noi și anume alin. (14) și (15), care vor reglementa sancțiunile pentru producerea furajelor medicamentate prin utilizarea altor produse sau substanțe în afara premixurilor medicamentate ori utilizarea acestor furaje cu încălcarea legislației și pentru desfășurarea activităților în domeniul alimentar supuse înregistrării oficiale pentru siguranța alimentelor în lipsa certificatului de înregistrare oficială pentru siguranța alimentelor.

Subliniem că, toate modificările operate la acest articol au fost făcute în concordanță cu prevederile *Legii nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar*.

Articolul 196¹ – Principala modificare a art. 196¹, constă în prevederea în exclusivitatea a faptelor ce constituie contravenții în domeniul farmaceutic veterinar, fiind preluate unele din prevederile art. 183 a cărui modificare a fost descrisă *supra*.

Completarea articolului cu două alineate noi este de asemenea importantă și o menționa. În acest sens, alin. (10) va institui sancțiunea contravențională pentru reambalarea medicamentelor de uz veterinar în afara unităților de fabricație a medicamentelor de uz veterinar și fără autorizația/permisiunea producătorului acestora, astfel încât încălcarea normelor sanitare necesare a fi respectate în procesul de reambalare a medicamentelor să fie pasibilă de răspundere contravențională. Și introducerea pe teritoriul țării, fabricația, distribuția, comercializarea cu amănuntul și utilizarea medicamentelor de uz veterinar neînregistrate va fi de asemenea sancționată contravențional (alin. (11)).

Aceste reglementări în baza cărora se propune modificarea *Codului contravențional* se regăsesc în *Legea nr. 119/2018 cu privire la medicamentele de uz veterinar*.

Articolul 224 – Potrivit reglementărilor de la pct. 14 lit. e) din *Regulamentul circulației rutiere* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 357/2009* conducătorului de vehicul îi este interzisă intrarea pe drumurile publice modernizate cu vehicule care au pe roți sau în caroserie noroi, materiale de construcție etc., ce se depun pe carosabil, sau cu vehicule din care se scurg produse petroliere. Menționăm că, această prevedere la moment există în *Codul contravențional* la art. 228 alin. (8), însă pentru o mai bună distribuție a obiectului juridic pe care îl are prezenta faptă contravențională se propune integrarea acesteia în prevederile art. 224 din *Codul contravențional*. Totodată, proiectul își propune responsabilizarea șoferilor care ies de pe teritoriul unui șantier de construcție fără spălarea în prealabil a roților vehiculului dacă pe acestea sunt depuse materiale de construcții sau noroi ce s-ar putea depune de carosabil și a persoanelor juridice care nu asigură executarea acestor obligații.

Articolul 228 și 235¹ - În conformitate cu prevederile pct.122 sbp. 6) lit. m) al *Regulamentului circulației rutiere*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 357/2009*, este interzisă exploatarea vehiculelor în cazurile în care sunt depistate devieri de la normativele tehnice și ecologice, a autovehiculului utilat cu sistem de alimentare cu gaze este expirat termenul de testare periodică a rezervoarelor pentru gaze sau numărul acestora nu corespunde prevederilor normelor tehnice.

Astfel, în scopul atragerii la răspundere a conducătorului pentru încălcarea prevederii în cauză, se propune instituirea la art. 228 a temeiului de tragere la răspundere contravențională pentru exploatarea vehiculului utilat cu sistem de alimentare cu gaze la care este expirat termenul de testare periodică a rezervoarelor pentru gaze. Menționăm că, aceste prevederi au scopul general de sporire a siguranței traficului rutier și prezintă importanță pentru viața și sănătatea tuturor participanților la trafic.

Punctele 82 și 83 din *Regulamentul circulației rutiere* prevăd reguli speciale de transportare a copiilor sub vârsta de 12 ani. Copiii cu vârsta de până la 12 ani pot fi transportați doar în autoturismul care este utilat cu sistem de reținere (sau cu alte mijloace de adaptare: pernă specială, scaun de înălțare, care acordă posibilități de aplicare a centurilor de siguranță standard) a copiilor. Este interzisă transportarea pe șaua din spate a motocicletei cu sau fără ataș, precum și în atașul acesteia a copiilor care au vârsta mai mică de 12 ani, de asemenea a oricărei alte persoane, dacă motocicleta nu este utilată în spate cu șaua, mâner de susținere și sprijin pentru picioare, transportarea copiilor cu vârsta de până la 12 ani pe bancheta din față a autoturismului, precum și pe bancheta din față din dreapta a microbuzului sau autobuzului. Având în vedere regulile enunțate mai sus, se propune substituirea de la art.

235¹ din *Codul contravențional* a cifrei 7 cu 12 pentru a respecta prevederile Regulamentului circulației rutiere.

Articolul 231² – Una din prevederile prezentului proiectului de lege constă în completarea Codului contravențional cu un nou articol a cărui obiect de reglementare îl constituie sancționarea contravențională a încălcării regulilor de efectuare a instruirii practice a candidaților în conducători de autovehicule pe drumurile publice. Menționăm că, potrivit Legii nr. 131/2007 privind siguranța traficului rutier (în continuare – *Legea nr. 131/2007*) terenurile de instruire în conducerea mijloacelor de transport trebuie să corespundă rigorilor stabilite de anexa legii menționate. De asemenea, fiecare itinerar pentru efectuarea instruirii practice a conducătorilor de autovehicule trebuie să fie coordonat în prealabil de poliție în baza art. 7 lit. i) din *Legea nr. 131/2007*. În aceeași ordine de idei, efectuarea instruirii practice în conducerea autovehiculelor pe drumurile publice ține de competența persoanelor atestate profesional în condițiile art. 29-31 din *Legea nr. 131/2007*.

Articolul 234 – Sancțiunea contravențională sub formă de amendă de la art. 234 din *Codul contravențional* urmează a fi majorată, întrucât aceasta la moment este inefficientă și nu reprezintă un caracter suficient de disuasiv pentru responsabilizarea tuturor conducătorilor mijloacelor de transport. Subliniem că, în jurisprudența *Curții europene* prezumția de nevinovăție este strâns legată de dreptul de a nu se autoincrimina (Heaney și McGuinness împotriva Irlandei, pct. 40). Obligația proprietarilor de vehicule de a identifica șoferul la momentul săvârșirii unei infracțiuni rutiere nu este incompatibilă cu art. 6 din Convenție [O'Halloran și Francis împotriva Regatului Unit (MC)].

Articolele 246, 247, 249¹, 250, 255 – Propunerile de modificare a articolelor în discuție sun relevante în contextul în care prin *Legea nr. 185/2017 pentru modificare și completarea unor acte legislative* (în continuare - *Legea nr. 185/2017*), Agenției Naționale pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (în continuare – *ANRCETI*) i-au fost atribuite competențe suplimentare în mai multe domenii, cum ar fi:

- în domeniul siguranței ocupaționale privind securitatea și sănătatea în muncă în unitățile de producere și de prestări servicii a căror activitate este reglementată în principal de legislația din domeniul comunicațiilor electronice (*Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008*);

- în domeniul supravegherii pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare - comercializarea echipamentelor radio, conformitatea echipamentelor radio puse la dispoziția consumatorilor (utilizatorilor) cu cerințele reglementărilor tehnice (*Legea nr. 7/2016 privind supravegherea pieței în ceea ce privește comercializarea produselor nealimentare*);

Prin *Legea nr. 185/2017* au fost abrogate *Legea privind reglementarea prin licențiere a activității de întreprinzător nr. 451/2001* și art. 20 din *Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat*. Astfel, deoarece ANRCETI nu mai eliberează licențe pentru „serviciile de creare, implementare și de asigurare a funcționării sistemelor informaționale automatizate de importanță statală, inclusiv a produselor program” s-au propus modificările de rigoare la *Codul contravențional*.

Articolul 266 – Prin prezentul proiect de lege se propune modificarea alin. (2) din art. 266, întrucât este necesară ajustarea prevederilor *Codului contravențional* la prevederile art.4

alin.(5), art.10 alin.(2) lit. b), art.17 alin.(1) din *Legea nr. 1585/1998 cu privire la asigurarea obligatorie de asistență medicală* și art. 4 alin. (2), art. 16 alin. (1), art.22-24 din *Legea nr. nr.1593/2002 cu privire la mărimea, modul și termenele de achitare a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală*.

Propunerea respectivă, este inițiată ca urmare a modificării alin. (2) art.266 din *Codul contravențional* prin *Legea nr. 295/2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative*, completare/prevedere ce contravine legislației prin care se încalcă principiul nediscriminării în aplicarea sancțiunilor contravenționale față de aceeași subiecți ai sistemului asigurării obligatorii de asistență medicală.

Astfel, actualele prevederi ale alin. (2) art. 266 conține componente ce ar permite sancționarea contravențională numai a persoanelor fizice înregistrate, altele decât cele înregistrate de către organul înregistrării de stat, de către notarii publici, avocații, executorii judecătorești, mediatorii, administratorii autorizați, interpreții și/sau traducătorii autorizați. Astfel, în condițiile prevederilor respective, sunt sancționați pentru neachitarea primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală (AOAM) doar fondatorii de gospodării țărănești și mediatorii, notarii, avocații, executorii judecătorești, experții judiciari care activează în cadrul unui birou de expertiză judiciară, interpreții, traducătorii și administratorii autorizați, indiferent de forma juridică de organizare a activității, neangajați, care au obținut atestat, licență sau autorizație în modul stabilit de lege.

Or, în prevederile Codului contravențional nu pot fi reglementate norme ce intră în contradicție cu prevederile art.4 alin.(5), art.10 alin.(2) lit. b), art.17 alin.(1) din *Legea nr.1585/1998* și art.4 alin.(2), art.16 alin.(1), art.22-24 din *Legea nr.1593/2002*, prevederi ce constituie temeiul legal de aplicare a contravențiilor categoriilor respective de persoane.

În acest context și în vederea asigurării unei abordări similare tuturor plătitorilor primelor de AOAM în sumă fixă prevăzute în anexa nr.2 la *Legea nr.1593/2002*, considerăm necesară modificarea normei analizate.

Articolul 269 – Modificările propuse la art. 269 din *Codul contravențional* au scopul de a oferi o protecție în plus consumatorului de produse alimentare prin informarea corectă a acestuia despre produsele alimentare care îi sunt oferite. În acest context, în vederea respectării cerințelor minime de protecție a drepturilor consumatorului stabilite prin *Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorului* noua redacție a art. 269 din *Codul contravențional* va reglementa încălcările cerințelor privind producerea, depozitarea, plasarea pe piață și comercializarea produselor alimentare, precum și sancțiunile pentru acestea.

În acest sens, producerea, importul, depozitarea, plasarea pe piață sau comercializarea produselor, prestarea serviciilor cu încălcarea cerințelor esențiale (cerințe privind asigurarea inofensivității produselor și serviciilor pentru viața și sănătatea oamenilor) și/sau cu încălcarea cerințelor privind protecția intereselor consumatorilor: informația cu privire la denumirea produsului alimentar, lista ingredientelor, orice ingredient sau adjuvant tehnologic sau substanță care provoacă alergii sau intoleranță, utilizat la fabricarea sau prepararea unui produs alimentar și încă prezent în produsul finit, cantitatea de anumite ingrediente sau categorii de ingrediente, cantitatea netă de produs alimentar, informații referitoare la valabilitatea produsului alimentar: data-limită de consum ori data durabilității minimale sau data fabricării și termenul de valabilitate, condițiile speciale de păstrare și/sau condițiile de

utilizare, numele sau denumirea comercială și adresa operatorului din domeniul alimentar, țara de origine sau locul de proveniență pentru anumite categorii de produse, instrucțiuni de utilizare, în cazul în care omiterea lor ar îngreuna utilizarea corectă a produsului alimentar, declarația nutrițională, mențiunea privind identificarea lotului dar și plasarea pe piață a produselor alimentare perisabile fără indicarea datei-limită de consum ori data durabilității minimale sau datei fabricării și termenului de valabilitate sau după plasarea pe piață a produselor perisabile după expirarea datei-limitate de consum sau a termenului de valabilitate vor fi pasibile de sancțiune contravențională.

Articolele 284 și 285 – Modificările propuse la aceste două articole au loc în contextul promovării de către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului a proiectului de lege pentru modificarea unor acte legislative, înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic 155/MADRM/2019. Proiectul promovat de MADRM prevede modificarea *Legii nr. 1100/2000 cu privire la fabricarea și circulația alcoolului etilic și a producției alcoolice* cu scopul de a exclude concurența neloială în domeniul produselor alcoolice și de a asigura transparența și trasabilitatea în activitatea sectorului alcoolului etilic și al producției alcoolice.

Modificările în cauză, impun și modificarea *Codului contravențional*, astfel că la art. 284 se propune a fi abrogate alin. (5) și (11), iar la art. 285 alin. (2) se propune a completa componența de contravenție în scopul lărgirii spectrului de acte normative care stabilesc obligativitatea prezentării declarațiilor vitivinicole. Cum ar fi, prezentarea declarațiilor de fabricare și/sau de circulație a alcoolului etilic și a producției alcoolice, deoarece prezentarea acestora este de o importanță deosebită pentru elaborarea prognozelor de dezvoltare a sectoarelor, pentru activitatea organelor implicate în efectuarea controlului de stat dar și pentru o evidență mai corectă a consumului de producție alcoolică pe piața internă.

Articolul 295 – Modificarea art. 295 din *Codul contravențional* are loc în contextul în care *Legea contabilității și raportării financiare nr. 287/2017* (în continuare – *Legea nr. 287/2017*) a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2019 și reieșind din necesitatea actualizării tipurilor de încălcări a regulilor de organizare și de ținere a contabilității, de întocmire și prezentare a situațiilor financiare care se cuprind în art. 295, se impune modificare acestui articol. *Legea contabilității și raportării financiare* stabilește cadrul normativ de bază, principiile și cerințele generale și mecanismul de reglementare în domeniul contabilității și raportării financiare în Republica Moldova.

Astfel, în baza art. 18 din *Legea nr. 287/2017* entitatea are obligația de a ține contabilitatea și de a întocmi situațiile financiare în modul prevăzut de lege, de standardele de contabilitate și de alte acte normative aprobate în conformitate cu art. 8 alin. (1) lit. b) din *Legea nr. 287/2017*.

De asemenea, răspunderea pentru ținerea contabilității și raportarea financiară revine conducătorului/administratorului/directorului/fondatorului/ persoanei fizice, cu stabilirea obligațiilor și drepturilor acestora. În conformitate cu art. 34 din *Legea nr. 287/2017* entitățile și persoanele care încalcă prevederile legii poartă răspundere disciplinară, civilă, contravențională și/sau penală, conform legislației în vigoare.

Articolul 313¹ și 313⁷ – Modificarea art. 313¹ din *Codul contravențional* se propune în contextul în care noțiunea de protecționism deja nu mai este utilizată în *Legea integrității nr.*

82/2017, aceasta fiind substituită cu noțiunea de favoritism. Potrivit *Legii integrității nr. 82/2017* favoritismul reprezintă sprijinul acordat în exercițiul funcțiunii de către agentul public persoanelor fizice sau juridice la soluționarea problemelor acestora, indiferent de motive, care nu este prevăzut de actele normative și care nu întrunește elementele unui conflict de interese sau elementele unei infracțiuni.

De asemenea, în contextul în care potrivit art. 46 alin. (2) lit. a) din aceeași lege, neluarea măsurilor de asigurare a integrității în cadrul entităților publice constituie o contravenție se propune completarea *Codului contravențional* cu un nou articol – 313⁷. Noul articol propus în *Codul contravențional* este o normă de trimitere la prevederile *Legii integrității nr. 82/2017*.

Articolul 315 – Prevederile art. 315 din *Codul contravențional* vor reglementa atât luarea de recompensă nelegitimă, cât și oferirea unei astfel de recompense. Modificarea propusă se impune în primul rând cu scopul de a diminua și eradica fenomenul taxelor informale din domeniul învățământului. Potrivit prevederilor din art. 35 alin. (4) din *Constituția Republicii Moldova* învățământul este gratuit. Totuși, o problemă importantă în societate rămân a fi taxele informale, adică taxele de înmatriculare în instituțiile de învățământ cu finanțare de la bugetul de stat; plățile achitate în fondul clasei; în fondul instituției de învățământ; asigurarea cu manuale de alternativă; prestarea serviciilor educaționale suplimentare la programele de studii; consultații academice; efectuarea lucrărilor de reparație, amenajare și dotarea instituțiilor de învățământ; organizarea activităților extrașcolare etc., sau acceptarea altor beneficii din partea elevilor și familiilor acestora. Aceste plăți au diferite cantumuri și frecvențe, deși nu sunt reglementate în legislația națională.

Astfel, în lipsa unui cadru juridic și administrativ eficient, colectarea acestor plăți informale este o activitate ilegală și reprezintă un impediment în asigurarea accesului liber la educație a persoanelor cu un buget redus, deși acest drept este reglementat de *Constituție*. Practicile de colectare a taxelor informale creează probleme de ordin etic, moral și legal, generând conflicte de interese în procesul de evaluare a performanțelor școlare. Acceptarea cadourilor, suplimentelor salariale și a altor beneficii, determină apariția sentimentului de obligație și de constrângere morală a profesorilor față de copiii, părinții cărora achită asemenea beneficii. Astfel, profesorii ajungând în situații de conflict de interese sau sunt în dificultate atunci când urmează să aprecieze obiectiv rezultatele elevilor. Afectarea procesului de evaluare și notare corespunzătoare a elevilor, prin plățile efectuate de părinți, poate avea mai multe efecte adverse.

Articolul 326 – Modificarea art. 326 din *Codul contravențional* vine în contextul în care odată cu modificarea substanțială a *Codului civil al Republicii Moldova nr. 1107/2002* prin adoptarea de către Parlament a *Legii nr. 133/2018 privind modernizarea Codului civil și modificarea unor acte legislative*. Astfel, odată cu intrarea în vigoare a noilor prevederi civile, contractele de investiției în construcție au fost substituite cu contractele de vânzare-cumpărare a bunului în construcție, ceea ce impune și modificarea alin. (1¹) art. 326 din *Codul contravențional*. De asemenea, potrivit art. 1293 alin. (4) din Codul civil, arendașul are obligația înregistrării arendei terenurilor agricole care au fost arendate pe un termen de până la 5 ani inclusiv. Înregistrarea se efectuează la primăria localității în a cărei rază teritorială se află terenul arendat. Înregistrarea în registrul deținut de primărie se face în conformitate cu art.

1294 din Codul civil. Pentru nenotarea arendei terenurilor agricole pentru mai mult de 5 ani în Registrul bunurilor imobile sancțiunea poartă un caracter civil și anume inopozabilitatea contractului față de persoanele terțe.

Articolul 330 – Sancțiunea de la art. 330 din *Codul contravențional* se propune a fi modificată în sensul majorării acesteia întrucât mărimea amenzii actuale creează premise pentru agenți economici de a se eschiva de la prezentarea obligatorie a datelor statistice, sau prezentarea necalitativă sau în volum incomplet. Mai mult ca atât, posibilitatea achitării amenzilor în decurs de 3 zile lucrătoare de la data aducerii la cunoștință a deciziei, în mărime de 50% (de la 300 lei până la 1050 lei) reduce și mai mult plafonul formal al acestor amenzi. Astfel, Biroul Național de Statistică nu are suficiente pârghii pentru a ridica și îmbunătăți disciplina de raportare statistică.

Conform practicilor străine ale oficiilor de statistică, Biroul Național de Statistică aplică sancțiuni pentru încălcarea disciplinei de raportare statistică în cazuri extrem de rar și aplică doar asupra acelor întreprinderi care încalcă flagrant și continuu disciplina de raportare statistică și doar după câteva sesizări ale Biroul Național de Statistică în adresa întreprinderii. Astfel, actualmente mărimea amenzilor pentru încălcarea disciplinei de raportare statistică în Republica Moldova sunt cele mai mici față de țările din regine (cu titlu de informare limitele maxime ale amenzilor: Republica Moldova – 2,7 mii MDL; România – 100 mii RON, echivalent 410 mii MDL; Federația Rusă – 150 mii ruble rusești, echivalent – 42 mii MDL; Belarus – 100 unități convenționale, echivalent 22 mii MDL). Astfel, majorarea mărimii amenzilor și aplicarea acestora nu are un caracter frecvent, nu constituie un element al acumulării mijloacelor bănești la bugetul național, ci este un element exclusiv de ridicare a disciplinei de raportare statistică și financiară.

Articolul 344 – Modificarea propusă la alin. (3) lit. a) constă în aplicarea efectivă a dreptului consumatorului de a i se prezenta registrul de reclamații și soluționarea reclamației depuse în termenele stabilite de lege. În acest context, refuzul nejustificat de a prezenta (înmâna) registrul de reclamații, nesoluționarea petiției în termenii stabiliți de legislație se propune a fi supus răspunderii contravenționale. Aceste obligații sunt stabilite de Legea nr. 105/2003 privind protecția consumatorilor.

Articolul 353 – Modificările propuse la articolul în discuție largesc spectrul activităților prevăzute la art. 353 din *Codul contravențional* ocrotite de legea contravențională în exercițiul cărora funcționarii publici pot fi protejați, prin completarea acestora cu funcțiile de asigurare și restabilire a ordinii publice, siguranța circulației rutiere, executarea hotărârilor instanței judecătorești, deoarece exercițiul funcției este o categorie mai largă decât este prevăzută la moment, fiind reglementat de alte acte normative, și care nu se regăsesc în versiunea în vigoare a normei contravenționale. În cazul ultragierii persoanei – colaborator al organelor de ocrotire a normelor de drept se pune accent nu pe persoană în sine dar pe sfera de activitate în care acesta este implicat și cu un impact social major: ordinea publică, securitatea circulației rutiere, executarea hotărârilor instanței de judecată, securitatea statului etc. În plus domeniile respective de aplicabilitate a normei de la art. 353 s-au dovedit a fi din practică, cele mai des încălcate.

Articolul 355¹ – Prezentul proiect de lege propune completarea Codului contravențional cu un nou articol, care va reglementa componența de contravenție și anume

cerșitul însoțit de simularea unei dizabilități. În această ordine de idei, fapta persoanei care, simulând o dizabilitate fizică sau psihică, apelează la mila publicului, cerând ajutor material va fi pasibilă de răspundere contravențională prin aplicarea amenzii de la 6 la 30 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 20 la 60 de ore.

Modificarea propusă este necesară, întrucât potrivit legislației Republicii Moldova, cerșetoria nu este pedepsită, fiind prevăzută numai răspunderea penală pentru organizarea acestei activități (art. 302 din *Codul penal*). În aparență, faptul simulării unei dizabilități fizice sau psihice pentru a facilita cerșitul ar putea fi calificată în baza art. 106 din *Codul contravențional* „Cauzarea de daune materiale prin înșelăciune sau abuz de încredere”, însă *de facto*, această prevedere este inaplicabilă, reieșind din particularitățile faptelor date, în special, a relației dintre donator și cerșetor.

Pericolul social al faptei date rezultă din aspectul general al cauzelor cerșetoriei care, de regulă, este de natură socio-economică, fiind asociată cu problema sărăciei, cea a lipsei unui loc de muncă, afecțiunea unei persoane în urma unei dizabilități fizice sau psihice, situație care este folosită în mod dolosiv de unele persoane cu scopul obținerii unor surse materiale care deseori depășesc substanțial strictul necesar.

În asemenea circumstanțe, ținând cont de specificul fenomenului cerșetoriei în Republica Moldova și în special unele expresii ale acestei forme de activitate, se impune necesitatea introducerii unei norme speciale în *Codul contravențional* care ar sancționa simularea unei dizabilități fizice sau psihice pentru a trezi mila publicului în vederea facilitării cerșetoriei. Menționăm că, prevederi similare sunt reglementate în legislația României (art. 214 din Codul penal al României¹).

Articolul 365⁴ – Completarea *Codului contravențional* cu un nou articol, care vizează încălcarea legislației în domeniul protecției antiteroriste vine în contextul în care potrivit *Regulamentului privind protecția antiteroristă a infrastructurii critice* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 701/2018* obiectivele de infrastructură critică trebuie să dispună de un pașaport antiterorist emis în condițiile regulamentului la care facem referire. Obiectiv al infrastructurii critice este obiectivul de importanță vitală din domeniul administrației publice, tehnologiei informației și comunicațiilor electronice și poștale, de infrastructură, energetică, din sfera social-economică, sănătății, cultural-educativă, industrială, ecologică, din sistemul informațional al țării în ansamblu, din infrastructura complexului militar și de apărare al organelor de forță, de perturbarea sau distrugerea căruia poate provoca un impact negativ pentru siguranța, securitatea, bunăstarea socială și economică a statului, pierderi de servicii esențiale, pericol pentru viața, sănătatea oamenilor și efecte negative asupra mediului.

Modelul pașaportului antiterorist a fost aprobat prin Ordinul directorului Serviciului de Informații și Securitate nr. 50/2018. Potrivit ordinului, pașaportul antiterorist se întocmește în două exemplare, de către conducătorul obiectivului sau persoana responsabilă de asigurarea protecției antiteroriste la obiectiv, numită din cadrul acestuia prin act administrativ intern. La fiecare pașaport va fi anexat și planul general al obiectivului. Centrul Antiterorist va acorda, la solicitare, în limitele competențelor funcționale asistență necesară la completarea Pașaportului antiterorist. Actualizarea datelor incluse în Pașaport antiterorist se efectuează de către

¹ <http://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/109855>

conducătorul obiectivului sau persoana responsabilă de asigurarea protecției antiteroriste odată la 3 ani sau în cazuri prevăzute de legislația în vigoare, cu ulterioara înștiințare a Centrului Antiterorist.

Obiectivul de infrastructură critică de asemenea trebuie să dispună de planul de pază a obiectivului, prevederea modului de evaluare, testare, revizuire și actualizare a acestora.

Regulamentul privind organizarea și desfășurarea testelor antiteroriste aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 996/2018* stabilește că pentru neexecutarea prescripțiilor obligatorii privind înlăturarea neajunsurilor depistate, precum și privind realizarea altor măsuri de asigurare a securității antiteroriste la obiectiv atrage răspunderea juridică, în acest sens fiind propusă o nouă reglementare în *Codul contravențional*.

Articolul 374, 376, 435 și 455 – Modificările care privesc art. 374 alin. (3), 376 alin. (3) și 435 alin. (2) din *Codul contravențional*, care urmăresc revenirea la garanțiile juridice în deplin acord cu prevederile *Codului de procedură penală al Republicii Moldova nr. 122/2003* (în continuare - *Codul de procedură penală*) și jurisprudența *Curții europene*, care privesc acuzațiile în materie penală, în partea garanțiilor și probatoriului fiind aplicate cumulativ prevederile *Codului contravențional* și *Codului de procedură penală* ca urmare a modificării, și nu în mod subsidiar.

Astfel, ajustarea instituției reținerii prevăzute la art. 435 din *Codul contravențional* va fi deplin aplicabilă cu păstrarea garanțiilor prevăzute de aceste acte legislative, nu mai mult de 24 ore în toate cazurile (exemplu, pe timp de noapte, la distanțe lungi, în cazuri complicate sau de mari proporții atunci când sunt necesare acțiuni probatorii la locul faptei, există necesitatea invitării și participării interpreților/traducătorilor, etc.), precum și pentru temeiurile și cazurile prevăzute de *Codul de procedură penală*, și care la moment fără o intervenție corespunzătoare, fac imposibilă intervenția imediată, iar pe cale de consecință, pun în imposibilitate organele de ocrotire a normelor de drept să asigure supremația legii și respectarea valorilor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice.

În cele din urmă, prevederile care fac obiectul modificării și completării vor avea efectul instituirii unui mecanism viabil de protecție în cazuri de necesitate și risc, atribuind garanții echilibrate tuturor subiecților legii contravenționale, asigurând respectarea normelor și întreaga ordine de drept.

Art. 455 alin. (5) va stabili obligativitatea participării apărătorului persoanei în privința căruia a fost pornit procesul contravențional la examinarea cauzei în instanța de judecată, dacă se solicită aplicarea sancțiunii sub formă de arest contravențional.

Art.6 CEDO consacră dreptul la un proces echitabil, iar reieșind din jurisprudența Curții Europene reflectate în cauza *Ziliberberg contra Moldovei* (nr.61821/100, 1 februarie 2005), Curtea a decis că, contravenția comportă un caracter „penal” în sensul articolului art. 6 din Convenție. Având în vedere că legislația contravențională nu prevăd aceste garanții pentru persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional și care riscă a fi sancționat cu arestul contravențional, sancțiune la fel de punitivă ca arestul penal, la aplicarea căruia în mod obligator participă și apărătorul persoanei care de exemplu este reținută, se propune modificarea Codului contravențional în vederea acordării acestei garanții procesuale.

Articolul 386 - Modificarea de la art. 386 alin. (2) lit. e) constă în excluderea textului „conform prevederilor art. 396 alin. (4)”.

Curtea Constituțională în *Decizia sa nr. 10/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr. 201g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional (controlul legalității deciziilor agentului constator)* a statuat că:

„24. [...] Dispozițiile contestate sunt norme de trimitere. Ele nu pot fi privite în mod izolat, ci doar în coroborare cu prevederile articolului 396 alin. (4) din același Cod, care stabileau că „în cadrul controlului respectării legislației la înregistrarea de către subdiviziunile competente subordonate Ministerului Afacerilor Interne, de către Centrul Național Anticorupție, Serviciul Vamal a sesizărilor despre săvârșirea contravențiilor și infracțiunilor, procurorul este în drept să verifice legalitatea acțiunilor agentului constator, să pornească procesul contravențional, să atace decizia agentului constator în instanța de judecată”.

25. Prin Legea nr. 179 din 26 iulie 2018 pentru modificarea unor acte legislative [în vigoare din 17 august 2018], Parlamentul a abrogat, între altele, articolul 396 alin. (4) din Codul contravențional. Având în vedere legătura indisolubilă dintre aceste prevederi și dispozițiile contestate, Curtea reține că în lipsa articolului 396 alin. (4) din Codul contravențional articolul 386 alin. (2) lit. e) din Codul contravențional nu poate fi aplicat în continuare de sine stătător. Acesta a căzut în desuetudine, prin efectul abrogării primei norme.”

În acest context, în vederea respectării principiului legalității consfințit de art. 23 alin. (2) din *Constituție*, se impune modificarea art. 386 din *Codul contravențional* în formula propusă.

Articolul 388 - Proiectul ajustează consecvent prevederi ale *Codului contravențional*, considerând aspect ce privesc aplicarea înregistrărilor audio și video și garanții la audierea martorilor, clarificând totodată aspecte de ordin procedural în ipoteza citării sau audierii acestuia.

Articolul 398 – În urma adoptării modificărilor propuse de prezentul proiect de lege, examinarea contravențiilor de la art. 75 *Divulgarea informației confidențiale privind examenul medical de depistare a contaminării cu virusul imunodeficienței umane (HIV) ce provoacă maladia SIDA* și art. 76 *Eschivarea bolnavului de tuberculoză eliminator de bacili de la tratament sau încălcarea regimului prescris* din *Codul contravențional* vor fi în competența Ministerului Afacerilor Interne din raționamente ce țin de capacitățile administrative și caracterul ofensiv al modului de constatare și aplicare a sancțiunii contravenționale, ceea ce nu le este caracteristic comisiilor administrative de pe lângă autoritățile publice locale.

Articolele 400-423⁷ – Modificările propuse de prezentul proiect de lege începând cu art. 400 și până la art. 423⁷ din *Codul contravențional* vizează în prim plan excluderea unor erori cum ar fi existența unor trimiteri la componente de contravenție deja inexistente, atribuite în competența unor agenți constatori (art. 284¹), acoperirea vidului legislativ prin atribuirea unei componente de contravenție în competența unui agent constator (art. 327¹, art. 349 alin. (6)). De asemenea, în funcție de modificările operate în cadrul componentelor de contravenție din partea specială a codului se justifică intervențiile de ordin tehnic în partea ce se referă la competențele agenților constatori. În acest sens, art. 400 alin. (1) se modifică în

sensul în care art. 157 a fost completat cu un nou alineat alin. (11).

La art. 411 alin. (3) din *Codul contravențional* se propune stabilirea competenței de examinare a cauzelor contravenționale și aplicare a sancțiunilor de către directorul general și directorii Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică. Prin modificarea propusă se urmărește scopul acordării Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nu numai a atribuțiilor de constatare a contravențiilor, dar și de examinare a cauzelor contravenționale, inclusiv de aplicare a sancțiunilor.

Această soluție se bazează pe mai multe raționamente printre care: excluderea cheltuielilor procedurale disproporționate în raport cu amenda prevăzută de sancțiunea articolului respectiv al Codului contravențional și aplicată de instanța de judecată, neadmiterea încetării procesului contravențional pe motivul expirării termenului de prescripție a răspunderii contravenționale, determinat de tergiversarea examinării cauzei în instanță. Prevederi similare se regăsesc și în cazul următorilor agenți constatatori: Agenția pentru Supraveghere Tehnică (art. 4082); Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (art. 410); Comisia Națională a Pieței Financiare (art. 404); Agenția pentru Siguranța Alimentelor (art. 414); Agenția pentru Protecția Consumatorilor și Supravegherea Pieței (art. 408), etc.

La art. 414 alin. (4) din *Codul contravențional* se propune completarea listei persoanelor cu drept de constatare a contravențiilor din cadrul Agenției Naționale pentru Siguranța Alimentelor și anume cu șeful Direcției controlul siguranței și calității produselor vitivinicole, alcoolului etilic, berii și produselor alcoolice și șeful Direcției siguranța ocupațională.

Articolele 432 și 439 – Modificările propuse vizează asigurarea clarității normei juridice, prin excluderea noțiunii de *reținere* a mijlocului de transport întrucât aceasta este o noțiune improprie măsurilor procesuale de constrângere aplicate mijloacelor de transport. Astfel, aceasta urmează a fi substituită cu noțiunea de ridicare.

Articolul 443 – Prevederile ce modifică art. 443 alin. (6) și completarea cu alin. (6¹) din *Codul contravențional* țin să aducă un plus de claritate în situația în care faptul absenței persoanei în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional ori al refuzului acesteia de a semna procesul-verbal se consemnează în procesul-verbal și se certifică prin semnătura cel puțin a unui martor, indicându-se și datele de identitate ale acestuia (numele, prenumele, adresa de domiciliu și numărul de telefon). În acest sens, în lipsa unui martor necesar consemnării lipsei persoanei sau refuzului acesteia de a semna, agentul constatator va indica în procesul-verbal cu privire la contravenție motivele care au dus la încheierea procesului-verbal în acest mod. Totodată pentru a exclude anumite incertitudini create, noul alineat ce se propune a fi adoptat prevede că un alt agent constatator nu poate avea calitatea de martor în condițiile alin. (6) art. 443 din *Codul contravențional*.

Articolul 447 - Potrivit art. 443 alin. (11) din *Codul contravențional*, în cazul în care persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional recunoaște săvârșirea contravenției și acceptă sancțiunea stabilită în procesul-verbal de către agentul constatator, procesul-verbal cu privire la contravenție constituie actul de decizie asupra cauzei contravenționale. Faptul recunoașterii contravenției și al acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constatator se consemnează în procesul-verbal cu privire la contravenție. Totodată în

conformitate cu prevederile art. 447 alin. (1) contravenientul plătește amenda în baza chitanței eliberate de agentul constatator, făcându-se referire la prevederile art. 446 alin. (1) lit. a) din cod, fapt ce nu corespunde normei actuale de la art. 446, care a fost modificat prin Legea nr. 159/2018 privind modificarea unor acte legislative. În acest context, pentru clarificarea situației create se propune ca art. 447 alin. (1) să prevadă faptul că în cazul recunoașterii de către persoana în a cărei privință a fost pornit procesul contravențional a contravenției și acceptării sancțiunii stabilite de către agentul constatator, acesta din urmă eliberează chitanța de încasare a amenzii la locul constatării contravenției care conține următoarele: data, ora și locul de efectuare a plății; numele, prenumele, ziua, luna, anul nasterii, codul numeric personal și domiciliul persoanei sancționate; numele, prenumele și calitatea agentului constatator, autoritatea pe care o reprezintă; norma contravențională în al cărei temei este aplicată sancțiunea; suma amenzii aplicate; suma amenzii achitate; semnăturile părților. Întocmirea chitanței pentru achitarea amenzii este pe larg aplicabilă de către Poliția de Frontieră în cazul constatării contravențiilor ce atentează la regimul frontierei de stat.

Articolul 451² – Modificarea alin. (1) din art. 451² din *Codul contravențional* vizează elementele obligatorii al deciziei privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator în egală măsură cu prevederile art. 445 din același cod. În acest sens, decizia privind examinarea contravenției în temeiul constatării personale a agentului constatator va trebui să conțină în mod obligatoriu și numărul legitimației sau a unui alt act care stabilește identitatea agentului constatator. O altă modificare propusă, constă în corectarea unei erori de conținut de la lit. c) alin. (1), fiind substituite cuvintele „al agentului constatator” cu „al persoanei în a cărei privință a fost pornit proces contravențional”.

Articolul 451³ – În sensul asigurării respectării drepturilor persoanei în privința căreia a fost pornit procesul contravențional, art. 451³ alin. (3) din *Codul contravențional* se propune a fi modificat în vederea completării cu un nou temei de contestarea a deciziilor agentului constatator. Drept urmare, ne consemnarea în decizia agentului constatator a mențiunilor de la art. 451² alin. (1) va constitui temei de depune a contestației. Mai mult, în acest caz, dispozițiile de la art. 445 din *Codul contravențional*, care stabilește nulitatea procesului-verbal cu privire la contravenție, se va aplica în mod corespunzător.

Articolul 451⁴ – La lit. a) cuvintele „achitării persoanei sau” a fost exclus, întrucât persoana nu poate fi achitată în cadrul unui proces contravențional, pornind de la sistemul normelor juridice contravenționale. În cazul în care nu există fapta contravențională, procesul contravențional se încetează. De asemenea, în procesul de examinare a contestației deciziei agentului constatator, dacă aceasta a fost depusă de către contravenient soluția instanței de recurs nu poate înrăutăți situația acestuia, pornind de la principiul conform căruia nu poate fi înrăutățită situația persoanei în propria cale de atac.

Articolul 451⁵ – Modificarea propusă constă în reglementarea posibilității contestării acordului de colaborare, întrucât la moment acest lucru nu este posibil.

Articolul 454 – Modificarea art. 454 din *Codul contravențional* constă în mărirea termenului maxim în interiorul căruia are loc examinarea unei cauze contravenționale de către instanța de judecată. Având în vedere numărul tot mai mare de procese contravenționale aflate pe rolul instanțelor de judecată și termenului restrâns de examinare existent la moment se propune substituirea celor 30 de zile cu termenul de 2 luni din momentul intrării dosarului în

instanța de judecată.

Totodată, în cadrul procesului contravențional apare și conceptul de termen rezonabil pentru examinarea cauzei. Prevederi similare se regăsesc atât în procedura civilă, cât și în cea penală. La determinarea termenului rezonabil se vor lua în calcul următoarele criterii: complexitatea cauzei, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a agentului constatator, importanța procesului pentru cel interesat. Respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei se asigură de către instanță.

Articolul 475 și 476 – Cu referire la noile modificări referitoare la procedura de revizuire a deciziilor agentului constatator în cadrul procedurii civile precizăm că, Curtea Constituțională în *Decizia nr. 8/2020 de inadmisibilitate a sesizării nr.119g/2019 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 476 alin. (2) din Codul contravențional (revizuirea deciziilor agentului constatator)* menționa:

„30. Totodată, ar putea exista cazuri în care o faptă ce a fost sancționată sub imperiul Codului contravențional să reclame, de fapt, aplicarea unei sancțiuni penale. Dacă actul de impunere a sancțiunii contravenționale a devenit definitiv, se poate solicita, într-adevăr, revizuirea lui, conform articolului 476 din Codul contravențional. Totuși, în acest caz, Curtea observa că nu există o problemă de constituționalitate, ci o problemă de aplicare a legii.

31. Judecătorul de drept comun ar putea aplica, de exemplu, regula de interpretare *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării). Pe baza acestei interpretări, dar și din rațiunile care decurg din deciziile Curții Supreme de Justiție citate la paragraful 25 supra, (1) decizia unui agent constatator devenită definitivă prin neatacare este asimilabilă unei hotărâri judecătorești definitive, iar (2) termenul de „instanță” din dispozițiile articolului 476 alin. (2) din Codul contravențional desemnează instanța de judecată care poate cenzura actele agentului constatator, adică instanța prevăzută la articolul 475 alin. (3) din Codul contravențional. Conform art. 475 alin. (6) din Codul contravențional, „cererea de revizuire se examinează în conformitate cu prevederile capitolului VII al cărții a doua”. Totodată, „[...] autoritatea competentă privind revizuirea deciziilor și a hotărârilor în cauzele contravenționale este instanța de judecată” (a se vedea Decizia Curții Supreme de Justiție din 11 iunie 2014, dosarul nr.1ra1048/14, p. 3).”.

În cadrul procesului contravențional persoana învinuită de comiterea unei contravenții poate fi sancționată de către autoritatea care are competența de a investiga fapta contravențională. În funcție de competența agentului constatator, acesta poate aplica sancțiunea contravențională prin emiterea unui act administrativ – decizia agentului constatator. Curtea Constituțională a stabilit, în jurisprudența sa, că „*deși actul administrativ prin care se constată fapta contravențională și se aplică o sancțiune contravențională este un document executoriu, acesta nu poate fi considerat definitiv din momentul în care este întocmit, având în vedere faptul că trăsătura „definitivatului” este caracteristică doar pentru hotărârile cu caracter jurisdicțional*” (a se vedea DCC nr. 34 din 5 martie 2019, § 24). Totuși, doar lipsa contestării în termen, în absența motivelor fundamentate pentru repunerea în termen, îi poate atribui deciziei de aplicare a sancțiunii contravenționale trăsătura

definitivatului (ibidem, § 24).

Curtea Supremă de Justiție a reținut, în jurisprudența sa (Decizia din 8 iunie 2016, dosarul nr. 1ra-1050/2016, p. 5; Decizia din 3 iulie 2018, dosarul nr. 1ra-1166/2018, p. 6), că procesul-verbal cu privire la contravenție [devenit definitiv prin necontestare] echivalează cu o hotărâre definitivă cu privire la aceeași învinuire.

Având în vedere raționamentele Curții Constituționale conform cărora decizia agentului constatator necontestată poate fi echivalată cu o hotărâre definitivă se propune ajustarea *Codului contravențional* pentru a se evita aplicarea diferită a prevederilor legale în cazuri similare.

Referitor la intrarea în vigoare a prezentei legi de modificare a Codului contravențional, trebuie să menționăm că potrivit art. 56 alin. (3) al *Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative* intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective.

Drept urmare, în vederea respectării principiului previzibilității legii contravenționale, intrarea în vigoare a modificărilor prezentei legi se impune după expirarea a trei luni de la data publicării acesteia în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest context, având în vedere că proiectul de lege conține modificări care constau în completarea Codului contravențional cu un șir de alte fapte ce constituie contravenții, modifică unele sancțiuni contravenționale, este necesară existența unei perioade de tranziție de la momentul publicării legii și momentul intrării acesteia în vigoare, timp suficient pentru ca destinatarii normei juridice să-și cunoască întinderea drepturilor și obligațiilor sale și să-și adapteze comportamentul noilor prevederi legislative.

Unica excepție o constituie intrarea în vigoare a prevederilor de la art. 76¹ din *Codul contravențional*, care va intra în vigoare de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Această soluție este una judicioasă în contextul în care prevederile art. 76¹ din *Codul contravențional* au constituit obiectul de examinare a constituționalității de către Curtea constituțională și au fost declarate neconstituționale unele prevederi ale acestuia. Or, potrivit art. 28¹ alin. (1) al *Legii nr. 317/1994 cu privire la Curtea Constituțională* și a pct. 299 din *Regulamentul Guvernului*, aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018*, Guvernul are obligația ca în termen de cel mult trei luni de la data publicării hotărârii Curții Constituționale, să înainteze Parlamentului proiectul de lege cu privire la modificarea, completarea sau abrogarea actului normativ declarat, total sau parțial, neconstituțional.

3. Fundamentarea economică-financiară

Implementarea prezentului proiect de lege nu necesită cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat.

4. Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative

Pentru implementarea prevederilor prezentului proiect de lege nu va fi necesară modificarea altor acte normative.

5. Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor *Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional*, proiectul de lege este plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Proiecte de acte normative remise spre coordonare* și pe platforma www.particip.gov.md. De asemenea, conform prevederilor art. 20 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative elaborarea prezentului proiect de lege a fost demarată odată cu publicarea pe pagina web-oficială a Ministerului Justiției la compartimentul *Transparența decizională*, directoriul *Anunțuri privind inițierea elaborării actelor normative* a anunțului de inițiere prin care se solicită implicarea tuturor subiecților interesați prin prezentarea propunerilor de rigoare.

Prezentul proiect de lege a fost înregistrat la Cancelaria de Stat cu nr. unic de înregistrare 263/MJ/2020 și a fost supus avizării cu toți subiecții interesați – agenții constatatori potrivit *Codului contravențional*. Toate propunerile și obiecțiile înaintate pe marginea prevederilor proiectului au fost incluse în Sinteza obiecțiilor și propunerilor aferentă proiectului în discuție. În acest sens, fiecare obiecție/propunere prezentată a fost analizată în vederea acceptării sau respingerii acesteia cu indicarea argumentelor de rigoare pentru fiecare caz în parte. □ Având în vedere că pe marginea proiectului de lege au fost formulate mai multe propuneri și obiecții, în conformitate cu pct. 201 din *Regulamentul Guvernului* aprobat prin *Hotărârea Guvernului nr. 610/2018 în cazul în care o autoritate/instituție publică a exprimat obiecții în privința proiectului anunțat, autorul, după analiza acestora, transmite sinteza, cu argumentările respective, și proiectul definitivat (însoțit de nota informativă) tuturor participanților la avizare, inclusiv celor care au comunicat absența obiecțiilor* proiectul este supus avizării în mod repetat.

Ministru

Fadei NAGACEVSCHI